

PK II P 404.4.2016

Wyciąg ze sprawozdania dotyczącego spraw o przestępstwa popełnione z pobudek rasistowskich, antysemickich lub ksenofobicznych prowadzonych w I półroczu 2016 r. w jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Wstęp

Uwzględniając konieczność realizacji przez jednostki organizacyjne prokuratury zadań związanych z monitorowaniem spraw o przestępstwa popełnione z motywów rasowych, antysemickich i ksenofobicznych, kilkunastokrotny wzrost tej kategorii przestępstw (odnotowany w okresie od 2000 roku do 2015 roku), jak i też potrzebę sprawniejszej analizy uzyskiwanych danych, począwszy od okresu sprawozdawczego I półrocze 2016 roku, zgodnie z poleceniem z dnia 13 lipca 2016 roku Pani Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej, uległ zmianie sposób i zakres zbierania danych.

Obecnie dane w zakresie spraw o przestępstwa popełnione z motywów rasowych, antysemickich i ksenofobicznych gromadzone są przez Prokuratury Regionalne, a następnie przekazywane do Departamentu Postępowania Przygotowawczego w dwojaki sposób.

Po pierwsze, w części tabelarycznej wszystkie sprawy tej kategorii umieszczone są w przygotowanych formularzach kalkulacyjnych (5 tabelki).

Po drugie, opisowa część sprawozdania dotyczy wskazanych spraw tej kategorii, tj.:

- „*spraw dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk*”,
- wszystkich spraw z użyciem przemocy,
- spraw zakończonych wydaniem decyzji o umorzeniu lub odmowie z uwagi na przesłankę, iż „*społeczna szkodliwość czynu jest znikoma*”.

I. Omówienie części tabelarycznej

1. Ogólne uwagi sprawozdawcze

Ogółem prowadzono w tym okresie postępowań – **863 (848 w I półroczu 2015 roku)**, z tego:

- zarejestrowane nowe sprawy w I połowie 2016 r. – **566 (497 w I półroczu 2015 roku)**,
- kontynuowane w I połowie 2015 r. a zarejestrowane wcześniej – **297 (351 w I półroczu 2015 roku)**.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. – **632 (651 w I półroczu 2015 roku)** postępowania, z tego:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – **96 (117 w I półroczu 2015 roku)**,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – **327 (345 w I półroczu 2015 roku)**, w tym 25 spraw umorzonych „ad personam”,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – **71 (102 w I półroczu 2015 roku)**,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – **50**,
- wydano postanowienia o zawieszeniu postępowań – **44 (39 w I półroczu 2015 roku)**,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – **27 (22 w I półroczu 2015 roku)**,
- skierowano wnioski do Sądu o umorzenie postępowania w trybie art. 324 kpk – **1 (1 w I półroczu 2015 roku)**,

– zakończono w inny sposób – **16 (25 w I półroczu 2015 roku)**.

W toku pozostaje postępowań – **231 (197 w I półroczu 2015 roku)**.

2. Ogólne uwagi sprawozdawcze – prokuratury regionalne

A. Warszawa

224 spraw, w tym 79 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 145 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 158 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 34,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 99, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 4,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 4,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – 3,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 6.

B. Białystok

84 spraw, w tym 13 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 71 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 63 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 15,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 30, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 3,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 8,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – 2,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 4.

C. Kraków

75 spraw, w tym 32 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 43 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 59 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 2,

- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 38, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 2,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 6,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – 4,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 3.

D. Katowice

83 sprawy, w tym 32 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 51 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 64 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 8,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 25, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 3,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 8,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – 9,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 1.

E. Lublin

51 spraw, w tym 14 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 37 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 39 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 5,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 15, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 3,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 11,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – 3,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 2.

F. Gdańsk

100 spraw, w tym 44 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 56 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 68 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 6,

- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 38, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 2,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 9,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – 6,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 3.

G. Poznań

49 spraw, w tym 20 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 29 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 38 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 7,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 21, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 2,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 6,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – 2,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 0.

H. Łódź

38 spraw, w tym 8 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 30 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 28 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 3 ,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego –14, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 0,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 4,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – 6,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 1.

I. Wrocław

91 spraw, w tym 33 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 58 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 65 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 8,

- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 30, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 3,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 8,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk –7,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 2.

J. Rzeszów

31 spraw, w tym 8 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 23 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 23 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 3,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 6, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 0,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 4,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk –5,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 1.

K. Szczecin

37 spraw, w tym 14 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 23 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2016 r. 27 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 5,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 11, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 3,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 3,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 kpk – 3,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 4.

Nowe sprawy

W odniesieniu do nowych spraw odnotowano ich wzrost we wszystkich okręgach za wyjątkiem krakowskiego, 43 sprawy, tj. 7,6 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 61 – 12,2 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce) i katowickiego,

51 spraw, tj. 9% ogółu spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 68 – 13,7 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce), gdzie odnotowano mniejszą liczbę nowych spraw. Istotny wzrost odnotowano w okręgu warszawskim, 145 spraw, tj. 25,6 % ogółu nowych spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 96 – 19,3 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce), białostockim, 71 spraw, tj. 12,5% ogółu spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 54 – 10,8% ogółu spraw tej kategorii w Polsce), gdańskim, 56 spraw (poprzednio 44), łódzkim, 30 spraw (poprzednio 16), wrocławskim, 58 spraw (poprzednio 49). W terenie właściwości prokuratury regionalnej w Lublinie odnotowano 37 spraw, zaś najmniej w okręgu poznańskim (29 spraw) i szczecińskim oraz rzeszowskim (po 23 sprawy).

Wykrywalność

W stosunku do łącznej liczby prowadzonych spraw w danym okręgu najniższy procentowy poziom wykrywalności odnotowano w okręgu warszawskim (15 spraw, co stanowi ok.6,7%), a następnie w okręgu gdańskim (23 sprawy, co stanowi 23%). W pozostałych jednostkach regionalnych odnotowano w zakresie spraw, w których przedstawiono zarzuty następującą ich liczbę:

- Lublin 24 (co stanowi ok.47%),
- Łódź 17 (co stanowi ok.44,7%),
- Poznań 12 (co stanowi ok.24,5%),
- Rzeszów 13 (co stanowi ok.41,9%),
- Szczecin 14 (co stanowi ok.37,8%),
- Wrocław 28 (co stanowi ok.30,7%),
- Białystok 23 (co stanowi ok.27,4%),
- Katowice 32 (co stanowi ok.38,5%),
- Kraków 23 (co stanowi ok.30,6%).

Na prowadzone w I półroczu 2016 r. w całym kraju wszystkie 863 postępowania zarzuty przedstawiono w 224 sprawach. Stanowi to ok. 26% prowadzonych spraw.

W zakresie danych, co do czynu ze względu na sposób działania sprawcy, na obszarze Prokuratury Regionalnej w Warszawie na 224 wszystkich spraw, zdecydowana większość tj. 158, popełniona została za pośrednictwem Internetu, z tego wobec 69 wydano decyzje o umorzeniu postępowania, a wobec 22 decyzje o odmowie wszczęcia postępowania.

3. Ogólna liczba spraw – zestawienie za lata 2000-2016

Jak wskazano, ilość postępowań prowadzonych w prokuraturach, dotyczących przestępstw na tle rasowym, w I połowie 2016 r. w porównaniu do I połowy 2015 r. zwiększyła się, bowiem w tym okresie łącznie zarejestrowano **863** spraw, w tym **566 nowych** postępowań, pozostałe sprawy (**297**) były kontynuowane z wcześniejszego okresu.

Zauważyć należy, iż w ostatnich kilkunastu latach zdecydowanie zwiększyła się ilość prowadzonych w tej kategorii postępowań przygotowawczych, przy czym od roku 2014 procentowy wzrost nie ma tak dynamicznego charakteru, porównując do poprzedniego okresu sprawozdawczego, jak to miało miejsce w okresie do 2014 roku. I tak:

W latach 2000-2003 zarejestrowano w prokuraturach łącznie 35 postępowań.

W 2004 r. zarejestrowano w prokuraturach 24 sprawy.

W 2005 r. zarejestrowano w prokuraturach 29 nowych postępowań.

W 2006 r. prowadzono 60 postępowań, w tym nowych 48 postępowań.

W 2007 r. prowadzono 62 postępowania, w tym nowych spraw – 41.

W 2008 r. zarejestrowano 123 postępowania, z czego 98 dotyczyło nowych zdarzeń.

W 2009 r. prowadzono 166 postępowań, z czego 124 dotyczyły nowych zdarzeń.

W 2010 r. prowadzono 182 postępowania, w tym 146 o nowe zdarzenia.

W 2011 r. prowadzono 323 postępowania, w tym o nowe zdarzenia 272.

W 2012r. prowadzono 473 postępowania, w tym 362 o nowe zdarzenia.

W 2013r. prowadzono 835 postępowań, w tym 719 o nowe zdarzenia.

W 2014r. prowadzono 1365 postępowań, w tym 1062 były to nowe sprawy.

W 2015r. prowadzono 1548 postępowań, w tym 1169 były to nowe sprawy.

Przy czym w I półroczu 2015r. prowadzonych było **848** postępowań, w tym **497** nowych postępowań.

Tak więc, w **dalszym ciągu**, w **każdym badanym okresie sprawozdawczym odnotowany jest wzrost ogółu spraw, w tym spraw nowych (za wyjątkiem roku 2007), przy czym, od roku 2015 procentowy wzrost nowych spraw nie jest tak dynamiczny**, jak w okresie wcześniejszym. W ostatnich dwóch latach liczba nowych spraw kształtuje na poziomie około 500-600 w każdym półroczu. W przeszłości odnotowywano wzrost nowych spraw nawet o 140% (rok 2008 w stosunku do 2007) czy około 100 % (2013 w stosunku do 2012 czy 2011 w stosunku do 2010).

W roku 2015 wzrost nowych spraw w stosunku do 2014 roku wynosił około 10% i podobny wzrost odnotowano w I półroczu 2016 roku.

W roku 2015 ogółem zarejestrowano 943.235 wszystkich nowych spraw różnych kategorii (Ds, Pc, Pa, Dsn), w tym 814.227 nowych spraw (Ds.), zaś w I półroczu 2016 roku ogółem zarejestrowano 490.203 nowych spraw (Ds, Pc, Pa, Dsn), w tym 414.944 nowych spraw (Ds). Zatem wskazać należy, iż pomimo kilkunastokrotnego wzrostu liczby nowych „spraw z nienawiści” w poszczególnych latach, w **stosunku do ogółu prowadzonych w jednostkach Prokuratury, sprawy tej kategorii stanowią 0,12% ogółu spraw (Ds, Pc, Pa, Dsn) czy 0,14 % ogółu spraw (Ds).** **Procentowy udział spraw tej kategorii w stosunku do ogółu spraw jest identyczny w I półroczu 2016 roku, jak w roku 2015.**

4. Kwalifikacja prawna czynów

W postępowaniach prowadzonych w I połowie 2016 r., sprawy dotyczyły różnych kwalifikacji czynów, przy czym niektóre z nich występowały samodzielnie, inne w zbiegach kumulatywnych. Wskazać należy, iż w sytuacji zbiegów kumulatywnych, odnotowano kwalifikację prawną czynu według zagrożenia najsurowszą karą i nie odnotowano w w/w zestawieniu pozostałych kwalifikacji.

I tak, uwzględniając powyższe założenia, w sprawach w tym okresie najczęściej występowały następujące kwalifikacje prawne czynów:

- 256 § 1 kk – 339 sprawy (39,3%),
- 257 kk – 293 spraw (33,95%),
- 119 § 1 kk – 126 spraw (14,6 %),
- 288 § 1 kk – 19 spraw,
- 256 § 2 kk – 16 spraw,
- 255 § 1, § 2 i 3 kk – 11 spraw,
- 196 kk – 6 spraw,
- 194 kk – 4 spraw,
- 231 § 1 kk – 4 spraw,
- 158 § 1 kk – 3 sprawy,
- 216 § 1 i 2 kk – 3 sprawy,
- 190 § 1 kk – 2 sprawy.

W 10 sprawach występowały inne kwalifikacje (m.in. art.136 § 3 kk, art.137 § 1 kk, art.189 § 1 kk, art.262 § 1 kk, art.280 § 1 kk – w kumulatywnej kwalifikacji z innymi artykułami).

W I połowie 2016 r. prawie 88% (dokładnie 87,83%) ogółu spraw stanowią sprawy zakwalifikowane w jednej z trzech kwalifikacji tj. art. 256 § 1 kk, art. 257 kk i art. 119 § 1 kk.

W wielu przypadkach występowały kwalifikacje kumulatywne (np. art.257 kk w zb. z art.119 § 1 kk w zb. z art.158 § 1 kk w zw. z art.11 § 2 kk, art. 207§ 1 kk w zb. art.257 kk w zw. z art.11 § 2 kk, art.119 § 1 kk w zb. z art.257 kk w zw. z art.11 § 2 kk, art.119 § 1 kk w zb. z art.257 kk w zb. z art.157 § 2 kk w zw. z art.11 § 2 kk, art.257 kk w zw. z art.57a §1 kk, art.158 § 2 kk i art.257 kk w zw. z art.11 § 2 kk). Stosunkowo często występowały kwalifikacje kumulatywne art.257 kk z art.119 § 1 kk, jak i art.257 kk z art.256 § 1 kk.

W I połowie 2015 r. najwięcej spraw dotyczyło kwalifikacji z art. 256 § 1 kk – 462 sprawy, art. 257 kk – 426 spraw, art. 119 § 1 kk – 89 spraw, art. 288 § 1 kk – 53 sprawy, art. 256 § 2 kk – 36 spraw, art. 196 kk – 28 spraw, art. 255 § 1,2 lub 3 kk –

19 spraw, art. 190 § 1 kk – 18 spraw, art. 157§ 2 kk – 17 spraw, art. 158 § 1 kk – 15 spraw, 231 § 1 – 14 spraw, art. 216 § 1 i 2 kk – 12 spraw, 194 kk – 11 spraw. Pozostałe kwalifikacje występowały w liczbie poniżej 10 spraw.

Przy czym, w sytuacji zbiegów kumulatywnych, w zestawieniu za I połowę 2015 roku odnotowano wszystkie kwalifikacje, stąd w konsekwencji suma spraw, uwzględniając wskazane kwalifikacje, była wyższa niż łączna liczba spraw. Dlatego też porównując dane za I połowę 2015 r. oraz I połowę 2016 r. uwzględnić należy powyższe uwagi dotyczące innej metodologii zbierania danych, bowiem nie można ich porównywać wprost.

Mając na celu jednokrotne uwzględnianie jednej sprawy w danych, co do kwalifikacji czynu, przyjęto odmienną metodę analizy danych za I półrocze 2016 roku niż ta, którą zastosowano przy analizie danych za I półrocze 2015 roku. W konsekwencji, porównując dane za oba okresy, odnotowano mniejszą liczbę spraw w przypadku prawie wszystkich kwalifikacji w I półroczu 2016 roku – stan ten jest w pełni zrozumiały, pomimo wskazanego wzrostu nowych spraw w tym okresie. **Analiza danych dotyczących I półrocza 2016 roku w przypadku art. 119 § 1 kk wskazuje na ich wzrost (126 spraw). W analogicznym okresie 2015 roku odnotowano 89 takich spraw.**

5. Postanowienia o umorzeniu oraz odmowy wszczęcia

W okresie sprawozdawczym **wydano 96 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania** (117 w I półroczu 2015 roku).

Wydano 327 postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego (345 w I półroczu 2015 roku), w tym **25 spraw umorzonych „ad personam”**.

W analogicznym okresie (w I połowie 2015 r.) umorzono postępowania przeciwko 28 osobom na etapie postępowań przygotowawczych.

Spośród **302 spraw, w których wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego „in rem”**, najczęściej, jako podstawę decyzji, wskazano:

– w 162 sprawach – art. 322 kpk (§ 219 ust 1 Regulaminu powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury),

– 97 sprawach – art. 17 § 1 pkt 2 kpk,

– 29 sprawach – art. 17 § 1 pkt 1 kpk.

Niewykrycie sprawców

Ilość spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawców zmniejszyła się w porównaniu do 2013 r., 2014 r. i 2015 r., jak i I półrocza 2015 r.

W 2015 r. taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 406 sprawach na 1239 spraw zakończonych, co stanowi ok. 33 % spraw zakończonych.

W I półroczu 2016 r. taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 162 sprawach na 632 spraw zakończonych, co stanowi ok. 25,6% spraw zakończonych.

W I półroczu 2015 r. taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 218 sprawach na 651 spraw zakończonych, co stanowi ok. 33,4% spraw zakończonych.

W I półroczu 2016 r. taką podstawę umorzenia najczęściej wskazano w przypadku spraw zakwalifikowanych w jednej z trzech kwalifikacji, tj. art. 256 § 1 kk (64 sprawy – 39,5% ogółu takich decyzji), art. 257 kk (58 spraw – 35,8 % ogółu takich decyzji) i art. 119 § 1 kk (15 spraw – 9,3% ogółu takich decyzji).

6. Wykrywalność

Wykrywalność tego rodzaju przestępstw zmniejszyła się od 2007 r. (wówczas ok. 40%) i w kolejnych latach poziom wykrywalności był zdecydowanie niższy niż w roku 2007. Najniższy poziom osiągnęła w roku 2011 (ok. 17%), przy czym stopniowo zwiększała się w latach 2013, 2014, 2015 oraz w analizowanym okresie sprawozdawczym. W I półroczu 2016 roku wykrywalność tego rodzaju przestępstw była większa niż w analogicznym okresie 2015 roku.

I tak, na prowadzone w I półroczu 2016 r. 863 postępowania zarzuty przedstawiono w 224 sprawach, co stanowi ok. 26% prowadzonych spraw, wobec 305 osób.

W analogicznym okresie w I półroczu 2015 r., na 848 prowadzonych postępowań zarzuty przedstawiono w 180 sprawach, co stanowi tylko ok. 21,2% prowadzonych spraw, wobec 266 osób.

Wykrywalność kształtuje się odmiennie w odniesieniu do kwalifikacji prawnej czynu.

W I półroczu 2016 r. odnotowano kwalifikacje prawne czynu, w odniesieniu do których wykrywalność jest znacznie wyższa lub wyższa niż przeciętna tej kategorii przestępstw.

Na 126 spraw prowadzonych z **art.119 § 1 kk** – zarzuty przedstawiono w 62 sprawach (wobec 103 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 137) – **wykrywalność blisko 50%.**

Na 18 spraw prowadzonych z **art.126a kk** – zarzuty przedstawiono w 6 sprawach (wobec 6 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 6) – **wykrywalność 33,3%.**

Na 3 sprawy prowadzone z **art.158 § 1 i 2 kk** – zarzuty przedstawiono w 2 sprawach (wobec 5 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 7) – **wykrywalność 66,6%.**

Na 6 spraw prowadzonych z **art.196 kk** – zarzuty przedstawiono w 4 sprawach (wobec 5 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 5) – **wykrywalność 66,6%.**

Odnotowano kwalifikacje prawne czynu, w odniesieniu do których wykrywalność jest znacznie niższa lub niższa niż przeciętna tej kategorii przestępstw.

Na 19 spraw prowadzonych z **art.288 § 1 kk** – zarzuty przedstawiono w 3 sprawach (wobec 3 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 3).

Na 339 spraw prowadzonych z **art.256 § 1 kk** – zarzuty przedstawiono w 61 sprawach (wobec 72 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 73).

Na 16 spraw prowadzonych z art.256 § 2 kk – zarzuty przedstawiono w 3 sprawach (wobec 5 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 5).

Na 293 spraw prowadzonych z art.257 kk – zarzuty przedstawiono w 75 sprawach (wobec 89 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 112).

7. Środki zapobiegawcze

W porównaniu do I półrocza 2015 roku zwiększyła się liczba bezwzględna, jak i procent spraw, w których stosowano środki zapobiegawcze (w stosunku do ogółu spraw tej kategorii). Zwiększyła się również bezwzględna liczba osób, wobec których stosowano środki zapobiegawcze, jak i liczba osób, wobec których zastosowano tymczasowe aresztowanie jak i wolnościowe środki.

W 2015 r. na prowadzonych 1548 postępowań w 41 sprawach stosowano środki zapobiegawcze wobec 64 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 6 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 58 osób.

W I połowie 2016 r. na prowadzonych 863 spraw w 43 postępowaniach stosowano środki zapobiegawcze wobec 69 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 7 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 62 osób.

W analogicznym okresie, tj. w I połowie 2015 r., na prowadzonych 848 spraw w 23 postępowaniach stosowano środki zapobiegawcze wobec 34 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 2 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 32 osób.

W I połowie 2016 r. spośród nieizolacyjnych środków zapobiegawczych najczęściej stosowano:

- dozór Policji (66),**
- poręczenie majątkowe (13),**
- zakaz opuszczania kraju (12).**

W I połowie 2016 r. na łączną liczbę 43 spraw, w których zastosowano środki zapobiegawcze **zdecydowana większość spraw dotyczyła:**

– **czynów z art.119 § 1 kk – 28 przypadków** (łącznie w 62 sprawach przedstawiono zarzuty z tego artykułu),

– **czynów z art.257 kk – 11 przypadków** (łącznie w 75 sprawach przedstawiono zarzuty z tego artykułu),

Incydentalnie stosowano środki zapobiegawcze w przypadku sprawców czynów z innych kwalifikacji.

8. Dane co do czynu ze względu na sposób działania sprawcy

Na 863 postępowania prowadzone w I połowie 2016 r. :

- **aż 422, tj. ok. 49% prowadzonych spraw, dotyczyło przestępstw popełnianych z wykorzystaniem Internetu, z tego 164 sprawy zakończono umorzeniem (50,15% ogółu takich decyzji), 43 sprawy zakończono odmową wszczęcia (44,8% ogółu takich decyzji), 18 spraw zakończono aktem oskarżenia (25,3% ogółu takich decyzji), 25 – wnioskiem w trybie art.335 kpk (50% ogółu takich decyzji), 25 – wnioskiem o warunkowe umorzenie (92,5% ogółu takich decyzji),**
- **10, tj. 1,1% spraw, dotyczyło publikacji książkowych i prasowych,**
- **14, tj. 1,6% spraw, dotyczyło przestępstw związanych z zachowaniem kibiców i sportowców na zawodach sportowych lub w związku z zawodami,**
- **58, tj. 6,7% spraw, dotyczyło wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.**
- **90, tj. 10,4 % spraw, dotyczyło rasistowskich napisów, czyli graffiti na murach, budynkach, ogrodzeniach, itp.,**
- **71, tj. 8,2% spraw, spraw dotyczyło zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy wobec osoby,**
- **75, tj. 8,7% spraw, spraw dotyczyło wypowiedania gróźb wobec osoby,**
- **123, tj. 14,2% spraw – pozostałe przypadki.**

Natomiast na 848 postępowań prowadzonych w I połowie 2015 r. :

- 429, tj. ok. 50,5% prowadzonych spraw, dotyczyło przestępstw popełnianych z wykorzystaniem Internetu,

- 9 spraw dotyczyło publikacji książkowych i prasowych,
- 13 spraw dotyczyło przestępstw związanych z zachowaniem kibiców i sportowców na zawodach sportowych lub w związku z zawodami,
- 11, tj. 1,2% spraw, dotyczyło wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.,
- 108, tj. 12,7% spraw, dotyczyło rasistowskich napisów, czyli graffiti na murach, budynkach, ogrodzeniach, itp.,
- 45 spraw dotyczyło zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy wobec osoby,
- 62 sprawy dotyczyły wypowiedzenia gróźb wobec osoby.

Tak więc, porównując do analogicznego okresu I półrocza 2015 roku, stwierdzić należy: **w dalszym ciągu zdecydowana większość czynów popełnianych jest „z wykorzystaniem Internetu”, przy czym procent spraw „z wykorzystaniem Internetu” w stosunku do ogółu pozostał na analogicznym poziomie jak w I półroczu 2015 roku, zaś nieznacznie się zmniejszył procent czynów określonych jako „rasistowskie napisy na murach, budynkach, itp”.** Natomiast **wzrosła liczba spraw dotyczących wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.** (58 obecnie – 11 w I półroczu 2015 roku).

9. Dane co do czynu ze względu na osobę – motyw działania sprawcy

Ze zgromadzonych za I półrocze 2016 r. informacji o postępowaniach wynika, iż **motywem działania sprawców w tych sprawach była przynależność osoby lub grupy osób do następujących grup narodowościowych, rasowych, etnicznych, politycznych, wyznaniowych lub ze względu na bezwyznaniowość:**

- Muzułmanie (w 250 postępowaniach – 29%),**
- Żydzi (w 102 postępowaniach – 11,8%),**
- Romowie (w 65 postępowaniach – 7,5%),**
- osoby rasy czarnej (w 52 postępowaniach – 6%),**
- Polacy (w 33 postępowaniach - 3,8%),**

**Ukraińcy (w 29 postępowaniach – 3,3%),
katolicy (w 23 postępowaniach).**

Odnotowano również postępowania, z analizy których wynika, iż motywem działania sprawców byli Niemcy, Rosjanie, Turcy, Hindusi czy „uchodźcy” (po kilkanaście lub kilka z danej kategorii), zaś w nielicznych przypadkach inne narodowości (m.in. Litwini, Albańczycy, Bułgarzy, Portugalczycy, Węgrzy, Tunezyjczycy, Wietnamczycy) lub grupy wyznaniowe (prawosławni, Świadkowie Jehowi) czy też ateści.

W 109 sprawach (12,6%) jako motyw działania podano „propagowanie faszystowskiego ustroju państwa” (w poprzednich latach w sprawozdaniach nie uwzględniano wskazanego motywu).

Z kolei z przedstawionych za I półrocze 2015 r. informacji o postępowaniach wynikało, iż motywem działania sprawców w tych sprawach była przynależność osoby lub grupy osób do następujących grup narodowościowych, rasowych, etnicznych, politycznych, wyznaniowych lub ze względu na bezwyznaniowość:

Romowie (w 177 postępowaniach – 21%),
Żydzi (w 142 postępowaniach – 16,7 %),
osoby rasy czarnej (w 94 postępowaniach – 11%),
Muzułmanie (w 69 postępowaniach – 8,1 %),
katolicy (w 22 postępowaniach – 2,5%),
Ukraińcy (w 21 postępowaniach – 2,4%),
Polacy (w 14 postępowaniach – 1,6%),
Syryjczycy (w 2 postępowaniach).

O ile w I półroczu 2015 roku, najczęściej podmiotem ataków były osoby pochodzenia romskiego, następnie pochodzenia żydowskiego, osoby o czarnym kolorze skóry, osoby wyznania muzułmańskiego, osoby wyznania katolickiego, osoby pochodzenia ukraińskiego i Polacy, to w **I półroczu 2016 roku, najczęściej podmiotem ataków były osoby wyznania muzułmańskiego, następnie pochodzenia żydowskiego, osoby pochodzenia romskiego, osoby o czarnym kolorze skóry, Polacy i Ukraińcy.**

Trzykrotnie wzrosła liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby wyznania muzułmańskiego (z 69, tj. 8,1%, do 250, tj. ok. 29% ogółu spraw).

Również zwiększyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Syryjczycy (ok. 2% ogółu spraw).

Ponad dwukrotnie wzrosła liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Polacy (z 14, tj. 1,6%, do 33, tj. ok. 3,8% ogółu spraw).

Nieznacznie zwiększyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Ukraińcy (z 21, tj. 2,4%, do 29, tj. ok. 3,3% ogółu spraw).

Zdecydowanie (trzykrotnie) zmniejszyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia romskiego (z 177, tj. 21%, do 65, tj. 7,5% ogółu spraw).

Istotnie zmniejszyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia żydowskiego (z 142, tj. 16,7%, do 102, tj. 11,8% ogółu spraw), jak i też osoby o czarnym kolorze skóry (z 94, tj. 11% do 52, tj. 6% ogółu spraw).

10. Akty oskarżenia

W stosunku do lat wcześniejszych, tj. 2010-2015 r., wzrosła łączna liczba (bezwzględna i procentowa) kierowanych aktów oskarżenia i wniosków do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art.335 kpk oraz wniosków o warunkowe umorzenie postępowania.

W 2015 r. skierowano 158 aktów oskarżenia oraz w 30 sprawach skierowano wnioski do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art.335 kpk i 41 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi ok. 18,5% spraw zakończonych w tym okresie.

W I połowie 2016 r. skierowano 71 aktów oskarżenia oraz w 50 sprawach skierowano wnioski do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie

art.335 kpk oraz skierowano 27 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi ok. 23,4% spraw zakończonych w tym okresie.

Zaś I połowie 2015 r. skierowano 102 akty oskarżenia i 22 wnioski o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi ok. 19% spraw zakończonych w tym okresie.

11. Postępowanie sądowe

W okresie sprawozdawczym w sumie skierowano do Sądów:

- 71 aktów oskarżenia,
- 50 wniosków o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar (w trybie art.335 kpk),
- 27 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania karnego,
- 1 wniosek z art.324 kpk.

Najwięcej aktów oskarżenia i wniosków w trybie art.335 kpk skierowano w stosunku do sprawców czynów z art.119 § 1 kk (23 akty oskarżenia i 11 wniosków), z art.256 § 1 kk (14 aktów oskarżenia i 18 wniosków) i z art.257 kk (27 aktów oskarżenia i 14 wniosków).

Natomiast zdecydowaną większość wniosków o warunkowe umorzenie postępowania karnego skierowano w stosunku do sprawców czynów z art.256 § 1 kk (12) i z art.257 kk (9).

W okresie sprawozdawczym w sumie:

- skazano 137 osób, w tym 56 osób w trybie art.335 kpk,
- warunkowo umorzono postępowanie wobec 35 osób,
- uniewinniono 10 osób (w tym 7 prawomocnie).

Podstawą skazań były przede wszystkim: art.119 § 1 kk (41), art.256 § 1 kk (40) i art.257 kk (43); w pojedynczych przypadkach inne artykuły.

Dla porównania w całym roku 2015 skazano 180 osób, Sądy warunkowo umorzyły postępowania wobec 74 osób, wyroki uniewinniające zapadły wobec 6 osób.

Tak więc, w okresie sprawozdawczym **odnotowano wzrost wyroków uniewinniających.**

II. Omówienie części opisowej.

„Sprawy dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk”.

W poszczególnych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratur regionalnych odnotowano następującą liczbę spraw tej kategorii:

Prokuratura Regionalna w Białymstoku (2),

Prokuratura Regionalna w Gdańsku (16),

Prokuratura Regionalna w Katowicach (4),

Prokuratura Regionalna w Krakowie (6),

Prokuratura Regionalna w Lublinie (1),

Prokuratura Regionalna w Łodzi (2),

Prokuratura Regionalna w Poznaniu (5),

Prokuratura Regionalna w Rzeszowie (4),

Prokuratura Regionalna w Szczecinie (1),

Prokuratura Regionalna w Warszawie (3),

Prokuratura Regionalna we Wrocławiu (9).

Przypuszczalnie nieostre kryteria tej kategorii spraw mogą być przyczyną odmiennej oceny przy uznaniu postępowania za „*sprawę dużej wagi ...*” i w konsekwencji różnych proporcji tych spraw w stosunku do łącznej liczby spraw prowadzonych w poszczególnych prokuraturach regionalnych. I tak, ok. 28,6% spraw prowadzonych na obszarze właściwości Prokuratury Regionalnej w Gdańsku zostało uznanych za „*sprawy dużej wagi ...*”, zaś w innych jednostkach tak zakwalifikowanych spraw jest znacznie mniej, szczególnie w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie ok. 2 %, w Prokuraturze Regionalnej w Lublinie ok. 2,7 %,

w Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku ok. 2,8%, czy w Prokuraturze Regionalnej w Szczecinie ok. 4,3 % .

Nadmieniam, iż „sprawy dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk”, w których użyto przemocy, odnotowano w w/w sprawozdaniu w kategorii „sprawy z użyciem przemocy”. Przy czym, niewątpliwie, „sprawy z użyciem przemocy” zazwyczaj również stanowiły „sprawy dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk”.

Sprawy z użyciem przemocy

W okresie sprawozdawczym, tj. **I półroczu 2016 roku, łącznie prowadzono 71 spraw z użyciem przemocy (w tym 50 odnośnie zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2016 roku).**

W poszczególnych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratur regionalnych było zazwyczaj po kilka tego typu spraw.

Jedynie w przypadku Prokuratury Regionalnej we Wrocławiu i Prokuratury Regionalnej w Katowicach prowadzono więcej spraw niż kilka z użyciem przemocy, tj. (11 spraw, w tym 9 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2016 roku w przypadku Katowic i 10, w tym 3 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2016 roku w przypadku Wrocławia).

Odnośnie zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2016 roku to zarejestrowano w:

- Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku 5 spraw,
- Prokuraturze Regionalnej w Gdańsku 7 spraw,
- Prokuraturze Regionalnej w Krakowie 2 sprawy,
- Prokuraturze Regionalnej w Lublinie 4 sprawy,
- Prokuraturze Regionalnej w Łodzi 5 spraw,
- Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu 5 spraw,
- Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie 3 sprawy,
- Prokuraturze Regionalnej w Szczecinie 3 sprawy,
- Prokuraturze Regionalnej w Warszawie 4 sprawy.

Sprawy zakończone wydaniem decyzji o umorzeniu lub odmowie z uwagi na przesłankę, iż „społeczna szkodliwość czynu jest znikoma”

W następujących jednostkach organizacyjnych prokuratur regionalnych **odnotowano w sumie 4 w/w decyzje:**

- Białystok 1 (V Ds. 1/16 Prokuratura Okręgowa w Łomży – sprawa zbadana w Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku, uznano decyzję merytoryczną za słuszną).
- Warszawa 1 (1 Ds. 1222/15 Prokuratura Rejonowa Warszawa – Śródmieście w Warszawie – sprawa zbadana w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie, uznano decyzję merytoryczną za słuszną).
- Lublin 2 (PR 1 Ds. 90.2016 Prokuratura Rejonowa Lublin-Południe w Lublinie – sprawa prowadzona pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Lublinie, Prokuratura Regionalna w Lublinie nie przeprowadziła badania wskazanej sprawy, gdyż decyzja jest nieprawomocna; PR 1 Ds. 272.2016 Prokuratura Rejonowa Lublin-Południe w Lublinie, sprawa prowadzona była pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Lublinie; Prokuratura Regionalna w Lublinie przeprowadziła badania wskazanej sprawy, uznano decyzję merytoryczną za słuszną).

W pozostałych Prokuraturach Regionalnych w tym okresie sprawozdawczym nie odnotowano w/w decyzji.

W przeszłości incydentalnie podejmowano decyzje merytoryczne z uwagi na wskazaną podstawę. I tak najwięcej tego typu spraw odnotowano w 2015 roku – 5 spraw (w I półroczu 2015 roku 2 sprawy). W 2011 roku 2 sprawy. W 2006 i 2014 roku tylko jedno postępowanie. W latach 2007, 2008, 2009, 2010, 2012, 2013 r. nie odnotowano ani jednej takiej decyzji.

Uwzględniając gromadzone dane dotyczące poprzednich lat odnośnie do w/w zagadnienia oraz biorąc pod uwagę, z jednej strony, odnotowany wielokrotny wzrost spraw tej kategorii, tj. „przestępstw z nienawiści” w okresie od 2000 roku, jak i też, z drugiej strony, odnotowany wzrost tego typu decyzji w tym okresie

sprawozdawczym, w pełni uzasadniony jest postulat, aby sprawy zakończone wydaniem decyzji o umorzeniu lub odmowie z uwagi na przesłankę, iż „*społeczna szkodliwość czynu jest znikoma*” nadal podlegały stałej kontroli w ramach nadzoru służbowego.

III. Podsumowanie

W porównaniu do I połowy 2015 r. zwiększyła się, w I połowie 2016 r., ilość postępowań prowadzonych w prokuraturach dotyczących przestępstw na tle rasowym. W tym okresie prowadzono łącznie 863 sprawy, w tym 566 nowych postępowań (497 w I półroczu 2015 roku), pozostałe 297 spraw było kontynuowanych z wcześniejszego okresu.

O ile od kilkunastu lat, w liczbach bezwzględnych, zdecydowanie corocznie zwiększała się ilość prowadzonych w tej kategorii postępowań przygotowawczych, o tyle od roku 2015, wzrost procentowy nie ma tak dynamicznego charakteru, porównując do poprzedniego okresu sprawozdawczego, jak to miało miejsce w okresie do 2014 roku.

Wskazać należy, iż pomimo kilkunastokrotnego wzrostu liczby nowych „spraw z nienawiści” w okresie 2000 - 2015, w stosunku do ogółu prowadzonych w jednostkach Prokuratury, sprawy tej kategorii stanowią 0,12% ogółu spraw (Ds, Pc, Pa, Dsn) i, odpowiednio, 0,14 % ogółu spraw (Ds). Procentowy udział spraw tej kategorii w stosunku do ogółu spraw jest identyczny w I półroczu 2016 roku, jak w roku 2015.

W zakresie danych co do czynu ze względu na sposób działania sprawcy nadal zdecydowana większość czynów popełnianych jest „z wykorzystaniem Internetu”, przy czym procent spraw „z wykorzystaniem Internetu” w stosunku do ogółu pozostał zasadniczo na analogicznym poziomie jak w I półroczu 2015 roku, zaś nieznacznie zmniejszyła się liczba czynów określonych jako „rasistowskie napisy na murach, budynkach, itp.”. Natomiast wzrosła liczba

spraw dotyczących wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.

W I półroczu 2016 roku istotnie zmieniły się dane co do czynu ze względu na osobę – najczęściej podmiotem ataków były osoby wyznania muzułmańskiego (trzykrotnie wzrosła liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby wyznania muzułmańskim – ok. 29% ogółu spraw), następnie pochodzenia żydowskiego, osoby pochodzenia romskiego i osoby o czarnym kolorze skóry. Trzykrotnie zmniejszyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia romskiego (ok. 7,5% ogółu spraw). Istotnie zmniejszyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia żydowskiego (ok. 11,8% ogółu spraw), jak też osoby o czarnym kolorze skóry (ok. 6% ogółu spraw).

W stosunku do lat wcześniejszych, tj. 2010-2015 r., wzrosła ilość kierowanych aktów oskarżenia i wniosków do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art.335 kpk oraz wniosków o warunkowe umorzenie postępowania.

W I półroczu 2016 roku wykrywalność tego rodzaju przestępstw była większa niż w analogicznym okresie 2015 roku.

Odnotowano inne pozytywne tendencje takie jak istotne zmniejszenie się liczby spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawcy (obecnie ok. 25,6%).

Odnotować należy, w przypadku postępowań z art.119 kk, znacznie niższy poziom spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawcy (9,3%) niż co do ogółu „spraw z nienawiści”.

Odnotowano też inne negatywne tendencje takie jak:

- wzrost liczby postępowań z art.119 kk,
- wzrost liczby uniewinnień,
- wzrost spraw, w których podjęto decyzję o umorzeniu lub odmowie z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu,

– **wzrost liczby spraw dotyczących zdarzeń związanych z organizacją manifestacji, zgromadzeń i wieców, itp.** (postulowane wzmocnienie przez Policję działań prewencyjnych i technicznego zabezpieczenia tego typu zdarzeń).